

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D'AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus, Dimecres 10 de Octubre de 1900

Núm. 8.688

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari i en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes Ptas. 1
" provincias trimestre 3'50
Extranger y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d'una acceptació general, son las millors probas para demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey para combatre per crónica y rebelde que aia tota classe de

TOS

La que paga més contribució de a provincia.

LAPIDAS Vda. y fills de A. Auqué REUS

Plassa Constitució, 17 y Galanas, 1

Recordedu als morts

Pera 'l 2 del pròxim Novembre

PEDRAS MORTUORIAS

de marbre, varis colors treballadas al buril, ante y relieu, desde 15 pessetas; dauradas á meytat de preu 50 per 100 de rebaixa en las inscripcions.—De franch la colocació en lo Cementir.

TALLER DE MARBRES

LLOVERA, 23. VIUDA VILA LLOVERA, 23.

TALLER DE PLANXAR

DE

REGINA LEIRA

Desde 'l mes de Juny a aquest any, se troba establert en aquesta ciutat un taller de planxat, montat ab tots los adelantos que ten delicat treball requereix. Dit establiment te una secció especial para 'l rentament de cortinatjes, transparents, stors, véls, etcétera, etc.

Així mateix se rentan vestits de seda y merl, y tota classe de mantellinas.

Los objectes que surten del rentament no experimentan cap dany, conservantse com surtits de fabrica.

Se donan llissons á senyoretas y se serveixen los encarrecs ab la major pulcritud y economia.

Carrer de las Galanas, 6, tercer, 1.—Reus.

Agencia

Admet encarrecs, instancias memorials ó sollicituts als Registres de la Propietat y Ajuntaments, certificats, copias é informes. Administració de fincas, cobro de censals, etc. S' escriuhen certas. Presta diner ab hipoteca.

Carrer de la Presó, 16.

Secció doctrinal

La nostra victoria

En mitj de la més injusta de las persecucions, en mitj de las infamias y de las injurias d' una premsa mercantilista, en mitj de la cridoria y l' esvalot dels polítics centralistas y de las violencias dels governants fracassats, lo Catalanisme va fent sa via, sense que pugan deturar son pas, cada dia més ferm y acclerat, ni las midas repressivas, ni las diciteries, ni las escandols, ni las disposicions més despóticas y arbitrarias. Es lo Catalanisme una forsa que té son puntal més segur en la mateixa naturalesa, que alerta y fa viure lo geni d' una rassa potenta y flexible, que encarna l' esperit d' un poble ayment de la llibertat y del progrés, y sols negant la naturalesa, sols destruhint la rassa, sols fent desapareixer á Catalunya del mapa, podria anorrear-se l' acció salvadora d' aquesta idea que bull més ó menys

conscientment á la inteligencia de tots, absolutament tots los fills d' aquesta Terra.

Per aixó es que tenim la esperansa tan ferma de que més aviat ó més tard no hi haurá un catalá que no n' siga de catalanista, y es cada vegada 'l veyém més indubtable 'l triomf de la nostra causa.

Nosaltres hi tenim una confiança cega en la virtualitat dels principis que informan lo nostre programa; y aquesta confiança, no prové del apassionament, ni de la estimació exagerada, com algú podria creure; prové, senzillament, de veure que tot lo que 'l Catalanisme proclama y admet com á dogma, está conforme ab la manera d' esser y de pensar del nostre poble y ha sigut sancionat per la experiencia dels segles, que parlan ab molta més eloquencia que totes las teorías llampantas y tots los apriorismes ridícols á que s' han entregat los governants que per espay de quatrecent anys han imposat lo seu jou tiránich á totes las regions d' Espanya.

Y si no fos prou encara aquesta veritat indestructible pera demostrar als més incréduls que la época de las ilusions s' acaba y aném á entrar prompte en lo terror de la realitat, vindria á enrobustir las nostras esperansas y las nostras afirmacions un fet que segurament no haurá passat desaperebut á qualsevol esperit mitjanament observador.

Veyéu lo que ha passat ab lo Catalanisme. Era sols lo fonament d' un renaixement literari y artístich sencer y gloriosíssim com cap altre n' hi ha hagut á Europa, y ningú se n' preocupava, ningú n' feya cas, com si la poesia y l' art, estessin completament divorciats dels sentiments d' un poble, y no fossin expressió bella de lo que aqueix mateix poble anyora, sent y desitja.

Més, ha vingut la nostra época, y 'l camp de l' art en totes sas manifestacions ha resultat estret y esquifit; y la empena del Catalanisme ha sigut tan forta, que ha entrat de plé á la esfera política, donant á la llum del dia y sense vacilacions de cap mena, un programa model pera la gobernació de las regions y al qui, mal que li pesi, haurá de recorrer Espanya, si es veritat que no ha perdut encara 'l seu instint de conservació y no vol desapareixer per sempre de las planas de l' historia del pervindre.

Succehir aixó y obrarse un cambi radical ha sigut tot hui. Lo que avans á ningú preocupava, es avuy interessantíssim; lo que avans podia dirse á tot' hora, es avuy prohibit; lo que avans la presencia

dels mateixos reys y governants alentava, es avuy objecte d' una persecució tant desesperada com inútil.

Y aquí l' ha produhit aquest cambi? No han sigut pas los catalanistas, que defensen avuy las mateixas ideas que fá cinquanta anys defensavan; han sigut, los polítics detansors d' aquest régim que agonitza; los que governan y esperan governar pera satisfacer desitjos baixos y rastreras passions; los causants de la miseria, de la vergonya y de la deshonra d' Espanya; los que han dividit al poble en banderías políticas pera millor encadenarlo y explotarlo; los que baix distints noms y ab una sola mala fé volen repartirse ó entregar al extranger los migrants restos d' aquell imperi ahont lo sol may s' hi ponía y que avuy ha quedat totalment á las foscas.

Aqueixa es la gent que l' ha obrat lo cambi y aquestos son los enemichs declarats del Catalanisme. ab enemichs com aquestos no es segura la victoria.

Opinió que mereix lo Centralisme

Al actual president del Consell de ministros que califica de *medievales* las teorías regionalistas; als republicans unitaris y als progressistas de morrió que tot lo dia tenen las paraulas y llibertat y democracia á la boca y que en lo terreno dels fets no son més que uns doctrinaris que tractan d' escalar lo poder pera imposar á la forsa las sevas teorías políticas; á tots los polítics espanyols que no han sepigit may agermanar los principis teórichs ab la realitat vivent; á tots aquets los hi recomaném la lectura del article den Félix Martin, titulat «El regne dels funcionaris», publicat en la «Nouvelle Revue».

En aquest article, en Félix Martin, com en Despron, en Demolins, en Morrué y tents altres pensadors francesos trouan contra la centralisació, lo funcionarisme y contra 'l jacobinisme francés al que atribueixen la decadencia de Fransa que s' avuy vénsuda en lo mercat universal pels saxons y germans gracias á la millor constitució que tenen aquets pobles. Segons en Martin, la centralisació conduceix inevitablement á la ruina del país, principalment per las esnoh rahons següents: Primera, lo sistema centralizador grava las cargas públicas y encareix tots los serveys; segona, entorpeix la marxa dels negocis y fa impossible las reformas; tercera, tendeix á treure la joventut de las carreras útils al país; quarta, falseja tots los rotatges de la máquina governamental; quinta, lo funcionarisme invadeix lo Parlament y desequilibra la representació nacional.

Y acaba dient: «Es una obra costosa, pero cal reformar tot aixó. Aquesta tasca la tenen d' aprendre tots los ciutadans francesos, que s' preocupin de l' esplendor y de l' existencia de la patria mateixa. Los mals que sofreix la Fransa deriven sobretot de la pérdida d' energia y de la joventut francesa educada d' un modo antiquat. Si nosaltres volém modificar nostra forma social viciosa, tenim de modificar radicalment lo sistema y arribar á formar en l' escola no llevar de burócratas, sino de ciutadans ardits y independents. La Fransa no pot sostenir lo seu range més que

procurant produir a cada generació y en totes las carreres bastants homes superiors para mantenir lo nivell intel·lectual que encarna verament el poder de la rassa francesa; lo sistema d'educació napoleónica no es pas favorable a la naixensa d'homes superiors y a la formació d'homes lliures.

En Saint-Simon deya en 1820: «Si la França perdés sobtadament los seus cinquanta primers sabis, los seus cinquanta primers artistes, y 'ls seus cinquanta primers agricultors, la nació quedaria decapitada. Si al revés, perdés tot lo personal oficial, aquest aconteixement entristiria als francesos perquè tenen bon cor però pel país seria una petita pèrdua.»

Si en Saint-Simon vingués avuy y vegés las trabes de la centralisació y l'abús del funcionariisme del nostre desgraciat país, son esperit elevat y son cor de patriota trobaria accents enérgics y vigorosos para flegellar aquets abusos que portan de dia en dia y d'una manera creixent la debilitat y la ruina de França.»

Aixís parlan los homes de ciencia francesos, d'una centralisació que, dolenta y tot, ha sapigut afavorir las fonts de producció y donar dias de gloria a la França.

¡Què dirían de la centralisació espanyola que ha arruïnada al país, que l'ha dut a la derrota, a la vergonya y a la desmembració y que, lluny de significar cap intel·lectualitat, representa sempre la ignorancia, acompanyada a voltas de tots los vicis y de la manca d'honradesa!

Ventatjas del enguixat dels vins

Los aliments y begudes d'ús cotidià deuen ser lo més neutres possible, é impresionar molt superficialment las mucosas del aparato digestiu y l'paladar. L'aigua, que es la beguda per excelencia, careix de sabor, y l'pá, que jamay es repulsiu, es un aliment molt poch sabros. De modo que:

Primer. Lo ví deu acastarse tot lo possible a aquells tipos sense perdre sas propietats excitants y tónica. Los vins abundants en bitartrat potássich exigeixen lo concurs d'un element insoluble que neutralisi la acidés del bitartrat, y aixó se consegueix ab l'auxili del enguixat.

Segon. Lo bitartrat potássich es ávidament atacat per diferents microorganismes atmosfèrics, que desenrotllan ab freqüencia productes desagradables y potsers melsans. La adició del guix en la época de d'aquest fenomen, descomposant y neutralisant a aquella substancia.

Tercer. Lo sulfat potássich resultant de la reacció entre l'sulfat de calcs y l'bitartrat del ví, modera ab tota seguretat la acció excitant del ví, poguentse heure en aquest cas sense perill, en major quantitat.

Una propaganda sistemática contra l'enguixat, la considerem atentatoris al bon sentit.

La qüestió Xina

La carta del Kaiser

Arriba a nostre coneixement lo text íntegro de la carta dirigida per l'emperador d'Alemania al emperador de Xina, de la que l'corresponsal de «El Imparcial» a Berlín nos enviá fa pochos dias un extracte.

Aquest document, que tanta ressonancia ha tingut a Europa, diu així:

«Al emperador de Xina:

«Jo, emperador d'Alemania, he rebut lo telégrama de S. M. l'emperador de Xina y he vist ab satisfacció que V. M. tracta de fer expiar, segons los usos y prescripcions de sa religió, l'abominable assassinat de mon enviat, assassinat que burla totes las lleys de la civilització.

No obstant, com emperador d'Alemania y com cristià no pot considerar una libació com expiació suficient d'aqueix crim. Ademés d'haver sigut assassinat mon enviat, molts de nostres germans en religió, bisbes, misioners, donas y noys, per sa fe, que es la meva, han sigut enviats devant del trono de Deu, després d'haver sofert lo martiri y una mort violenta, y aqueixos mártirs son acusadors de V. M. ¿Donarán satisfaccions a tots aqueixos innocents las libacions que V. M. ha ordenat?

No faig a V. M. personalment responsable dels danys causats a las legacions, tingudes per inviolables en tots los pobles, ni de la grave ofensa feta a tantas nacions, a varias confessions religioses y als mateixos súbdits de V. M. perteneixents a la fe cristiana que jo professo.

Però los funcionaris sobre qual cap gravita la culpa del crim que ha fet estremiseixre d'horror a totes las nacions cristianes, deuen expiar son delictes, y si

V. M. los hi imposa las penas que han merecent, consideraré aqueixos castichs com una expiació que satisfassi a las nacions cristianes.

Si V. M. te a be prestar en aqueixa obra lo concurs de son imperial brás, y consent en que sia auxiliat per los representants de totes las nacions ofenses, per ma part me declararé disposat a aprobar aqueixa decisió.

També jo complauré que V. M. regressi a sa capital, Pekín, para tal objecte. Mon general, lo feld-mariscal comte de Waldersee, rebrá ordre, no solament de rebré V. M. ab tots los honors deguts a son rango y dignitat, sino també de prestar a V. M. tota la protecció militar que desitji, y que tal vegada necessiti V. M. para lluytar ab los rebelde.

També jo aspiró a la pau; pero la pau a que jo aspiró es la que exigeix expiació per los crims; la que repari ab tota la amplitud necessaria las injusticias comesas, la que garantisi a tots los extranjeris a Xina plena seguretat para sas vidas y sos bens, y especialment para l'lliure exercici de la religió. —Guillém.»

CRÓNICA

Com deyam en nostra anterior edició tingué lloch en la tarde d'ahir, a la propera Ermita del Roser una hermosa funció religiosa organizada per voluntat expressa de la eminent cantant, donya Josephina Huguet, la que ja avans de venir a Reus ja havia expressat lo seu desitj de cantar en alguna iglesia, en l'honor a la Verge y para distingir a la vegada a nostre poble pel quel sent molta predilecció.

Anunciada la festa religiosa para las quatre de la tarde, a las tres ja estava la nau de la iglesia atestada de gent de totes las classes socials y a l'hora de comensar ni per las dependencias de la ermita podia donarshi un pas, y a centenars foren las que's van haver de quedar a la plassa.

Després de resar un Rosari, y de cantars una Salve per la notable escolania del Santuari de Misericordia, de nostre estimat amic lo mestre senyor Planas, la senyora Huguet, cantá, acompanyada d'armonium y flauta l'«Ave María», de Gounod y l'incomparable «Missouli». L'efecte que produí l'afinadíssima veu de la dona portada per l'acusticitat de la volta per los ambits de la iglesia, destacantse netament tots los efectes de vocalisació, no's pot descriure; conmovia al cor la dolca satisfacció del qui frueix l'Art.

Al sortir para anar a pujar al cotxe, la senyora Huguet fou objecte d'una afectuosa demostració de simpatia per part de la nombrosíssima concurrencia que assistí al acte, la qui la saludá ab un espontani aplauso que s'eminent cantant le emocioná de debó.

A las innombrables felicitacions que rebé la senyora Huguet y a las enhorabonas que's sentiren los senyors administradors y administradoras de la Ermita, hi afegim la nostra més coral, ja que una y altres feren que l'poble de Reus, y especial las classes que lo elevat dels preus no'ls va permetre anar al teatre, poguessin apreciar las rellevants qualitats artísticas de la sfamada tiple.

Podém assegurar que la concessió de la Cambra Agrícola de Reus y sa Comarca, se deu no a la intervenció de polítichs y del diputat D. Ramón Morenes, com digné un colega local, sino a la activitat de la Junta directiva de la Associació Agrícola, a la del Comissari Regi de Agricultura D. Joaquín Borrás y a certes cartas dirigidas y contestadas ab molta atenció y deferencia per l'Excm. Sr. Ministre de A. I. y C. y Obras públicas.

Per lo tant, a Deu lo que's de Deu y al César lo que's del César.

Segons nostres informes en lo «Club Velocipedista» se treballa activament a fi de que las carreres que en la tarde del dia 28 del actual, celebrará dita societat, resultarà com las dels anys anteriors. Sens que sigui encare oficial lo programa podém adelantar a nostres lectors que en principi s'ha acordat las carreres següents:

- Amateurs
 - Nacional, Tandems.
 - Id. Bicicletas.
 - Regional, »
 - Local, Preparatoria.
 - » Campeonat.
- Professionals
 - Nacional.
 - Regional.
 - Consolació.
 - Lentitud, lliure para tots los corredors.

Son varis los comerciantes que's han provehit de notables quantitats de serpentinis y confetti para poguer servir las nombrosas encomandas que's hi

tenen fetas las personas que en las properes fires y festas pendrán part en la gran batalla de flors, serpentinis y confetti.

Aquestos dias s'hi nota mes que regular animació en las societats recreatives de la localitat ab motiu de tractarsehi la manera ab que deuen contribuir a donar major lluhiment a las fires y festas.

Sabém que 'ls vehins de varis carrers d'aquesta ciutat, especialment los del camí de Tarragona, del Roser y Singlés, están de lo més entusiasmats para guarnir las sevas respectivissimas vias y obtar els premis oferts per la comissió organizada de las Fires y Festas, als carrers y edificis millor adornats.

Segons participa el govern de la provincia lo sargento comandant del puesto de la Guardia civil de Vendrell, en lo terme de Montmell, aparegué un home penjat a un plí y en estat ja de descomposició. Fins ara no pogué ser identificat lo cadavre, que es d'un home jove, lo qual anava decentment vestit al estil del país.

Si aquesta tarde a la hora de costum se reuneix suficient número de senyors regidors, nostre Excelentísim Ajuntament celebrará la sessió de primera convocatoria corresponent a la present setmana.

Hem tingut ocasió de probar lo olorós «Sabó Catalá» que's troba de venda en algunas botigas d'aquesta ciutat al preu de set pessetas la dotzena de pastillas.

Per sa elegant presentació y bona qualitat, no trobém inconvenient en recomenarlo a nostres lectors.

Per real ordre del 2 del actual ha sigut nomenat segon comandant de marina del port de Barcelona, lo comandant del port de Tarragona, capitá de fragata, D. Guillém de Paredes y Chacón.

Passará a ocupar la comandancia del port de la vequina ciutat lo segon comandant de la de Barcelona, capitá de fragata, D. Gabriel Cuervo.

Han comensat a circular monedas falsas de a pesseta, del any 1885, bastant ben imitadas.

Son de plom y's diferencian de las llegendimas per son poch pes.

De modo que 'ls falsificadors, per la codicia de guanyar més, fins esgatiman lo plom.

Com presunt autor de haver ferit gravement al vehí de l'aldea de Bastra, terme de Rojals, Francisco Doblado Aragón, ha sigut capturat per la guardia civil de Montblanch Joan Batista Andreu Baldó, lo qual juntament ab una escopeta de dos canons, fou posat a disposició del Jutje del partit.

Ha presentat la dimissió de son càrrech lo mestre interí de l'escola elemental de noys de Vinebre, dotada ab l'hober anyal de 825 pessetas.

Los preus que ha establert la Compañia dels ferrocarrils del Nort ab motiu de las festas de Saragossa, son los següents:

- Tarragona, 23 pessetas en 2.ª classe y 14 en 3.ª.
- Vilaseca, 22'95 y 14.
- Seiva, 21'80 y 14.
- Alcover, 21'20 y 14.
- Plana-Picamoixons, 20'90 y 14.
- Montblanch, 20'05 y 14.
- Espluga, 19'55 y 14.

Los bitllets serán valeders para l'anada los dias 10 al 25 Octubre, y para l'retorn del 11 al 26.

Ab motiu de la escassetat del cotó y reparació de maquinaria en las fabricas de Manlleu, han quedat sens treball 1.163 obrers.

Tota la premsa de Roma s'ocupa en aquets moments d'un notable cas de fecunditat. Fluviana Grana, de 59 anys d'edat y casada als 28 anys, tingué en son primer part una nena, després sis nens en un sol part, després altres cinch varons, després altres tres, després quatre nenas y després d'una serie de gemelos, havent donat a llum fa pochos dias una serie final de quatre varons, que fan en junt 62 fills. ¡Cuarenta y una nenas y vintion varons en l'espai de 26 anys!

La serietat dels periódichs que donan la noticia, garantissantla, fan creure que'l fet sia cert. Pero....

Lo dia 36, com es sapigut, debutará al teatre Novetats de Barcelona la companyia catalana que dirigeix l'actor don Enrich Borrás, y de la que forman part las actrius senyora D.ª Carlets de Mens, donya

Carme Parreño, D.ª Dolores Delhom, D.ª María Morera y Srta. D.ª Mercè Daroqui y 'ls actors D. Enrich Borrás, D. Enrich Guitart, D. Enrich Giménez, D. Joaquim Montero, D. Jaume Borrás, D. Carles Delhom, D. Joaquim Vinyes y altres.

Ha cessat en lo desempenyo del Provisariat y Vicariat general de la diócesis de Tortosa l' Il.º. senyor D. Jaume Cararach é Iborra, dignitat de mestrescola d' aquella Catedral, havent sigat nomenat en son lloch, ab caràcter d' interí, lo canonge Dr. D. Ramón O'Callaghan Foradell, ilustre doctoral d' aquell Cabildo.

S' assegura que 'l general Azcoárraga ha proposat al capítol general de Catalunya, senyor Delgado Zuluega, pera otorgarli la gran creu de Carlos III, en recompensa a sos serveys en aqueixa Capitanía general.

La revista «La Unión Médica» de Lleyda fa una denuncia a n' el governador civil d' aquella provincia sobre 'l fet de que a Portella morís un ase rabiós després d' haver mossegat a varis gossos.

S' ha suscitad una vaga en la fàbrica de teixits de don F. J. Bertran, situada en «Plana de la Serra», terme municipal de Villarrodona.

En lo Certamen de l' Academia Bibliográfica Mariana, de Lleyda, ha obtingut lo premi VIII. la poesia núm. 30, lema: «El Rey... bella tota la nits y una menció al premi X. la composició núm. 24, lema: «Estel de Art».

Lo recandat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja la quantitat de pessetas 1024'40.

Recomaném a nostres lectors lo següent parragraf de la «Gramática etimológica catalana» del Dr. Marián Grandia, com prova del treball que está fent y publicant l' esmentat Pbre.

Etimologia de ab

Es la preposició hebrèa (him), que té 'l matèx us y significa 'l matèx que ab. L' him hebrèu dona en grech juntament, y semblant, que s' prefixa en la forma con o cum llatí. Aiximetèx, el cum, es el him convertit en s l' esperit fort, y en n la m.

En llatí l' him, perdut el háyin, se trôba en im-ago, im-itor, y convertir el háyin en s, en sim ilis, sim-ulo, y enfortit el háyin en c, cum, o con.—En aquesta forma de con el tenen Castella y Toscana, de cum, Boidonia y de quin Bascònia. En la forma de sim o sem y de com, o can, o co prefixos, l' hém guardat molts.

L' him en provençal dona emé, emai, em' o 'm'. En catalá dona també eme, em, me, m', o 'm': ama (eme) la tia no hi pots renyir; am (em) trôcos que taré? M' abelles no hi jugues. Me que engraias les mules?—M' hordi y favons. S' hi feya 'm' angles y tot.

Pero l' m de em (am) es trobava comuníssimament davant l' l de l' artic: em-lo, em-la, em-los, em-les. De aquí nasqué la b eufónica, puig es llèy constant catalana entre m y l intercalant una b Sim(i)lare, dona semblar, etc.

Digué, donchs, y diu encara avuy emblo, emblla, emblos, embles, y altre tant feu davant de noms començats per l, que avants eren molts: emb lops, emb lum.

Luègo aquèx emb es pronuncia aixís davant de tota vocal inicial: emb entorzes, emb atreviment, etc.

Aixís la pronunciació de l' emb davant de l resultá igual a la de les síl·labes able, eble, ible, oble, uble, que era amble, emblo, etc. Encara més d' una vòlta se sent admirable, rembles, rumblerí, etc., per admirab-ble, reb-bles, rub-blerí.

Però com el sò de mbli o bbl s' escrivia constantment bl perduda l' m o simplificada la b, per xó la preposició emb s' escrivéu sènça l' m, resultant eb (o ab), per més que continués ab el sò de emb o ebb.

Queda seguida petje a petje la morfologia de l' actual ab catalá. Té bon origen, y sa ortografia tingué una rahó de ser.

Creyéu, donchs, inconvenient retrogradir escrivint em y amb. Responém de la pronunciació popular de l' ab per eme (ama) em, me o 'm'.—Fem notar que 'l grech y 'l tedèsch signifiquen també la unió o companyia per una m: (met), mit. Y es bella conjuntura que tants pòbles signifiquen 'l unió per l' m, que s' fa ab l' acte més unitiu de l' organisme de la ven.

Si may se resolgués cambiar l' escriptura de ab, deuria sustituirse per eme, em, me, o em' o 'me, o 'm', com se pronuncia, y com també s' escriu en provençal.

L' em dels valencians no es més que l' em convertit en em, segons que la m final sòl passar a n.

El P. Nonell proposa l' etimologia de ab, de in. Encara que per la peresa orgànica dels valencians y

molts catalans l' ab es pronuncia en, no 'ns avindrém a admetre dita etimologia, perquè está mal avinguda ab l' idèa de in y de him. Aquèlls llatinismes bíblics: in brachio fortí, etc., que aduhèx, son una mala versió de l' hebrèu que significa causa y lloch per la sòla preposició (b). El llatí no usava gayre l' in ab valor de ab.

Tampòch ens plau de durla de apud, apesar de que la preposició apud en llatí significava presència, companyia, y per xò pogué donar avet,—avec en francès. L' us que 'n feren els notaris catalans en escriptures llatines, no deurá probar sinó un capritxo seu per no usar sempre cum. Es ben fàcil fer de ap-ud, ap o ab, però no s' haurá fet, segons el curs que a l' ab havém traçat anteriorment.

Nostres apreciables lectors llegirán en la present edició un anunci de la ben reputada firma dels senyors Valentín & Cia., Banquers y Expendiduría general de loteria a Hamburgo, tocan a la loteria de Hamburgo y no dubtém que 'ls interessará molt, ja que s' otreix per pòchs gastos alcansar en un cas felís una fortuna ben important. Aquesta casa envia gratis y franch lo prospecte oficial a qui 'l demani.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Porrera 8 d' Octubre de 1900.

Senyor Director:

Molt senyor meu: Acabada per complert la recolecció de las atmetilas y vellanes que aquet any han obtingut un preu remunerador, com pòchs altres s' hagi vist, estém en plé periodo de vermar.

Respecte aquesta cullita podém dir que no será pas gens abundant, ja que s' calcula que no passará de 2,500 cargats de ví. Motivat per aixó mateix son ben pòchs los magatzems oberts pera la compra de verema y 'ls que ho fan pagan a baix preu per rahó segurament de que las plujas que han caigut abundants en la radera dezena del prop passat Septembre y 'ls pòchs dias del present Octubre han convertit los rahims en aigna encantada, rebeixant tant lo grau del most que pòchs n' hi haurán que s'ribin a 15, diferent d' altres anys que casi tots en passavan. Per rahó de las mateixas plujas molta part de la verema bona s' ha fet malbé obligant als propietaris a vermar avans del temps acostumat per qual motiu las classes de ví que surtirán no es d' esperar que siguin superiors ni ab calitat ni ab força. Poch y dolent. Sols aixó faltava a la protegida classe agrícola. Y no es aqueixa la última contra que han de sufrir los agricultors sinó que després de cullir poch y dolent han de fer tota mena d' estalvis y sufrir privacions pera replantar en part la seva propietat completament destruhida per la filoxera de tal manera que hi han propietaris que feyan fins a 100 cargats de ví y avuy n' han de comprar pera beure. Aixó farà que aquet any no s' replanti com los passats. Los agricultors están cansats de fer treballs que poser resultarán de poch profit ja que no se saben del cert quinas son las especies de vinya americana que s' adoptin millor a las condicions climatològicas del país y que siguin de més durada.

Segons tinch entés lo dissete de la present setmana S. E. I. visitaré aquesta vila pera passar la visita pastoral seguint lo curs anunciat en lo Butlletí Eclesiastic y com va demanar que no se li fessin cap classe d' obsequis per motiu de la seva arribada, poca cosa s' farà, molt diferent de la última visita que se 'l va honrar com mereixia.

Respecte a la Festa Major que la tenim prop, no puch dirli casi rés donchs aquest any es probable no signi del tot animada atesas segurament las condicions en que s' troba tot lo Priorat.

Y rés més per avuy.

J. P.

Secoló oficial

Registre civil

del dia 9 d' Octubre de 1900

Naiements

María Gibert Miró, de Joseph y María.—Joseph Castellví Gaiot, de Ramón y Antonia.—Lluís Fonoll Mercadé, de Lluís y Teresa.

PASTILLAS FONT
Cloro-Boro-Sodicas a la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principal droguerías

Cap. Defuncions
María Miró Bigorra, de 29 anys, S. Salvador 16.—
Francisca Ciuret Masdeu, de 17 mesos, S. Miquel 49.
Secoló religiosa
Sant d' avuy.—Sant Francisco de Borja.
Sant de demà.—Sant Fermín.

Anuncis particulars

La veu de la veritat

Desde més de quinze anys los medicaments CONSTANTZI son los únics que curan qualsevol mal venèro ó sífilítich.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª pàgina Miraculosos confits ó Injecció anti-venèreos y Roob anti-sífilítich COSTANZI.

Cursos ràpits y complerts

de Teneduría de Llibres, Reforma de Lletre, Cálcul Mercantil, Práctichs de Comptabilitat, Correspondencia y Ortografía.

Nolla 1, primer.—Reus.

SOCIETATS Y CAFETERS

Gran y variat surtit de cromos, fototipias, cartulinas, llistas, papers, calats pera plats y tot lo demés concernent a la rifa de dolos de

Tots los Sants

Desde 'l més luxós a lo més senzill.

Se trobarán a preus limitadíssims en la

Imprempta Ferrando

Plassa de la Constitució, Reus.

EN VENTA

En la propietat de D. Jordi Pellisé situada a un kilòmetre d' aquesta ciutat, llindant ab la carretera de Salou, hi ha varis trossos de terra, de cabuda un jornal aproximadament, pera vendre.

Pera informes dirigirse al mateix amo ó a D. Bonaventura Carps, Farmacia, Reus.

SE VEN

Una parcela de terra, situada darrera de las Olles del Cònsul, composta de sis solars de 40 pams per 80. Informarán en lo carrer Raseta de Salas, número 11, de 12 a 1.

Telégramas

Madrid 9.

Avuy s' espere d' Avila al senyor Sagasta.

Se creu que reunirá als prohoms del partit.

—Lo republicà Constantí Rodríguez ha escrit una carta al senyor Dato dientli que renuncia 'l nomenament de diputat provincial, estimant com una grave ofensa que s' s'ribés a suposar que l' acceptaría.

Afegeix que sols vol càrrechs per elecció popular y que no vol deure res a la Monarquia.

Santander.—Ahir van reunirse alguns individuos dels exèrcits colonials, acordant demanar al ministre de la Guerra l' entrega dels alcansos y llicencias.

En manifestació pacífica se dirigiren al Govern militar pera entregar una sollicitut al Governador, però com que aquet no hi era, van anar a la redacció dels periòdichs.

Paris 9.

Telegrafia de Londres que 'l «Dayli Telegraph» publica un despatx fetxat lo dia 7 a Canton, en lo que s' diu que una columna de 5,000 boxers va derrotar a las tropas imperials, y després van ocupar algunas poblacions entre Mirs y Deep.

Los diaris de Pekin diuen que 'ls soldats de Li-Hung-Xang van castigar els boxers a Xích-Han.

—Telegrafia de Pekin que dos mil japonesos passarán l' hivern a Pekin.

Los inglesos ja ocupan lo Palau d' istiu de la Cort.

Secoló comercial

J. Marsans Rot

Representant, **Joaquim Sociats**

CARRER SANTA ANNA, 28.

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	72	Aduanes	
Amortizable 5 0/0	93'20	Norts	53'90
Colonial		Alicants	79'25
Cubas 1886	85'87	Orenses	23'45
Cubas 1890	71'75	Obs. 6 Franses	96
Filipinas		Id. 3 0/0	id. 52'37
Exterior París	71'55	Id. Almansa 3 0/0	
		GIROS	
París	30'70	Londres	32'85

Ordres de Borsa para Barcelona, Madrid y París.— Compra y venda al contat de tota classe de valors.— Descompte de cupons.— Compra de monedes d'or y bitllets de tots los paissos.— Giros sobre Barcelona y Madrid.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Co. legítide Corredors de Comerç de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Op.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.		32'45	
» 8 dias vista			32'75
» vista		32'70	
París 8 dias vista			30'40
» vista		30'40	30'50
Marsella 90 dias fetxa			
» vista			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera	675		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	700		
Manufacturera de Algodón		150	
C. Reusense de Tranvías	25		
C. Reusense de Tranvías privilegiadas 5 per 100	275	350	

Bolsi de Neus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.			
Interior	72'06	Cubas del 86	85'87
Colonial		Cubas del 90	71'75
Orenses	23'50	Amortizable	98'20
Norts	53'80	Ob. 5 p	Almansa
Alicants	79'05	Id. 3 p	Franses
Filipinas			52'12

PARIS

MADRID

Exterior	71'50	Interior	72'10
		GIROS	
París	30'70	Londres	32'85

Se reben ordres para operaciones de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotissables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

LLIBRES

Poesias, de D. Eugeni Mata y Mirones.—Una pesseta, 1 tomo.
Rosari del cor, poesias de D. Francisco Gras y Elias.—Das pessetas, lo tomo.
Se venen en l'Imprempta d'aquest diari.
Imp. Celestino Ferrando, Plassa de la Constitució, 7

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

Nó pòchs envejados sufríren grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixenat públich de totas nacions los Reims Costanzi, que han curat mils de malalts de venereo y sífilis encare sent sos mals crònichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d'efecte tan marvellós para ls estrengiments uretrals, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant además las perillosas candelillas. En dos ó tres dias será radicalment curada la purgació recent y en cinch ó sis dias la crònica y gota militar. Inmillorable para las úlceras y fluis blancos de las dónas, arenillas y catarros de la vejiga, escozores uretrales, cálculs, retencions d'orina y demás infeccions genito-urinarias y especialment la sífilis encarque sia hereditaria. Para la curació de la sífilis, lo Roob ha donat probas patents d'una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, perque es l'únic que no conté loduro de Potasio ni cap sustancia Mercurial. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectos de tals sustancies, tan desastrosos para la salut, ja que com es sabut causan malalties no molt fàcils de curar. Lo Roob te además la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrédols se ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l'inventor. Carrer Diputació, 435, Barcelona. Preu de la Injecció Costanzi, pessetas 4. Preu dels Confits antivenereos para quins no vulguin usar inyeccions, pesseta 5. Roob antisyphilitich, lo Frasco, pessetas 4. Para provinçias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del Dr. Carpa y en la Drogueria de D. Francisco Freixa Plassa de Prim, 1.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUÏSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1900

Línea directa para el Rio de la Plata

Sortirán de Barcelona directament para Montevideo y Buenos-Airés los magníficos y rápidos vapores francesos

lo dia 1 de Octubre lo vapor «Espagne»
lo dia 21 de » lo vapor «France»

ALTAS

BAIXAS

para la contribució

Se'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

Invitación para participar a la próxima GRAN LOTERIA DE DINERO.

500,000

MARCOS

PESETAS 800.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Loteria de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

ESPECIALMENTE:

1 Premio	300000
1 Premio	200000
1 Premio	100000
1 Premios	75000
2 Premios	70000
1 Premio	65000
1 Premio	60000
1 Premio	55000
2 Premios	50000
1 Premio	40000
1 Premio	30000
1 Premios	20000
16 Premios	10000
56 Premios	5000
102 Premios	3000
156 Premios	2000
4 Premios	1500
612 Premios	1000
1030 Premios	300
36053 Premios	169
20968 Premios	250, 200, 150, 148, 115, 100, 78, 45, 21.

La Loteria de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda pública de Estado, contiene billetes 1 18.000 de los cuales 59.010 deben obtener premios con toda seguridad.

Todo el capital incl. 58890 billetes gratuitos importa

Marcos 11.618.400

PESETAS 19.000.000

La instalación favorable de esta Loteria está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 59.010 premios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, de la segunda 55.000 ascendiendo en la tercera a 60.000, en la cuarta a 65.000, en la quinta a 70.000, en la sexta a 75.000 y en la séptima clase podría en caso mas feliz eventualmente importar 500.000, especialmente 200.000, 200.000 marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente a interesarse en esta gran loteria de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir a la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo, remitiendonoslos por Valores declarados, ó en libranças de Giros Mutuos sobre Madrid, ó Barcelona, extendidas a nuestra orden ó en Tetrás de cambio facil a cobrar, por certificado.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO PESETAS 10
1 BILLETE ORIGINAL MEDIO PESETAS 5

El precio de los billetes de las clases siguientes, como tambien la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como tambien el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica segun las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría a los interesados, los billetes podrán devolvérseles pero siempre antes del sorteo y el importe remitiendonos será restituido. Los pedidos deben remitirsenos directamente, lo mas pronto posible pero siempre antes del

1 Noviembre 1900
Valentin y Comp.

HAMBURGO
ALEMANIA

Para orientarse se envia gratis y franco el prospecto oficial a quien lo pida